

PRÒLEG

La majoria dels pobles tenen o han tingut institucions representatives, basades en sistemes monàrquics, republicans, en consells de notables... A Catalunya, a mitjan segle XIV, es va constituir la Diputació del General, representació dels tres estaments —reial, militar i eclesiàstic— reunits en corts. Aquesta representació es va anar consolidant com a institució i, malgrat les guerres i els canvis de dinastia, va perdurar fins que Felip V la va anul·lar a través del decret de Nova Planta.

Malgrat la fractura que provocaren la força de les armes i els decrets repressius, la memòria històrica pervisqué en el poble i, el 1760 les ciutats de Barcelona, València, Palma i Saragossa, elevaren el primer *Memorial de Greuges* de l'època de la supressió de les nostres institucions. Durant el segle XIX va anar aflorant, entre intel·lectuals i polítics, la nostàlgia per les antigues institucions i el rebuig de l'estat centralitzador. Al llarg del segle es va anar forjant un sentiment, el de la Renaixença, que va quallar en una formulació política catalanista nova, que impregnà persones i entitats. No va ser fins a les eleccions del 1901, però, que el catalanisme, ja polític, i allunyat de fórmules romàntiques, va triomfar en unes eleccions a les corts espanyoles. Així es reprenia la tradició que s'havia de plasmar en la Mancomunitat de Catalunya, modesta fórmula d'autogovern. Aquesta entitat, promoguda i presidida per E. Prat de la Riba, dinamitzà la modernització del país, li donà un alè nacional i obrí el camí de la futura Generalitat de Catalunya.

No hi ha dubte que aquesta consciència, les intervencions polítiques a Madrid o l'obtenció de la Mancomunitat van ser fruit de l'esforç de molts catalans que, des de grups encara minoritaris, volien recuperar amb una o altra fórmula les institucions històriques arrabassades per la força. La voluntat d'un poble, que hauria pogut desaparèixer, i la indefallença d'alguns dels seus dirigents, van arribar a crear un clima que, el 1918, va culminar amb la famosa campanya per l'autonomia de Catalunya, plebiscitada pels ajuntaments mancomunats.

La Dictadura de Primo de Rivera, però, va suprimir la Mancomunitat i no va ser fins el 1931 que, en plena eufòria pel canvi de règim, Catalunya va recuperar una forma d'autogovern: la Generalitat.

Novament per la força de les armes, després de la presa de Lleida el 1938, la Dictadura franquista va abolir el nostre Estatut. Van venir moltes dècades de lluita per aconseguir el restabliment de la Generalitat de Catalunya, fet que tingué lloc al cap de quaranta anys —bé que de manera provisional— i, definitivament, el 1980.

Aquesta obra, *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus Presidents*, ha estat l'esforç d'un grup d'historiadors que han aprofundit l'estudi sobre l'antiga Diputació del General i, enllaçant la tradició de les èpoques passades amb la represa de la institució, han considerat que al llarg de set segles la Generalitat ha tingut 126 presidents.

Hem d'agrair aquest treball històric tan rigorós, que no sols ens permet de fer-ne la cronologia, sinó que ens aporta —fins allà on la documentació ho permet— estudis biogràfics de tots ells. Em plau de felicitar-los pel servei que han fet a la cultura i a la història de Catalunya.

JORDI PUJOL I SOLEY

President de la Generalitat de Catalunya